

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון שלג ♦ שנה ח ♦ ט' באב

פרשת דברים ♦ שבת חזון ה'תשפ

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וגו' אחד עשר יום מחורב וגו' ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש דיבר משה אל בני ישראל, ככל אשר צוה ה' אותו אליהם.

באלו הפסוקים הק' יש לדקדק בהם כמה דיקדוקים, בראשונה באומרו "אלה" הדברים וגו', ולא אמר ו'אלה וכו', וידוע מה שאמרו חז"ל (בב"ר) שכל מקום שנאמר אלה פוסל את הראשונים "ו'אלה" (עם ו') מוסיף על הראשונים, ואם כן יש לשאול כאן איזה הוא הדבר שפסל כאן באומרו "אלה" הדברים. ובאור החיים הק' כתב בדרך רמז ש"אלה" מיעט את הקודם, על דרך מה שאמרו בגמרא (יומא יט) אמר רבא "ודיברת במ" ולא בדברים בטלים, ומכאן שאסור לדבר זולת בדברי תורה ויראה והודיע הכתוב כי משה רבינו ע"ה, רק אלה הדברים אשר דיבר כל ימיו מעצמו, לבד הדברים אשר ציוה מהשם לדברם, הא למדת שקיים, "ודיברת במ" ודבריו אלה שאמר בחומש דברים, כל רואה יעיד כי כולם דברי תורה וחכמה ומוסר הם נאמרים.

(פירוש שהדברים האלה האמורים בחומש דברים, שהם כולם דברי תורה ויראה, הם כל הדברים שהיה משה מדבר כל ימיו מעצמו, כי גם כשהיה אומר דברים זולת מה שאמר בציווי מפי השכינה, לא היה מדבר כל ימיו מעצמו, כי גם כשהיה אומר דברים זולת מה שאמר בציווי מפי השכינה לא היה מדבר אלא דברי תורה, זה שאמר הכתוב "אלה" לפי שדברים האלה שאמר כאן במשנה תורה, אמר מפי עצמו, ואינם כשאר הספרים, אלא שלפי הרמז הפסוק בא להודיענו מעלה משה רבנו, שגם כל ימיו כשדיבר דברי עצמו, לא היה זה אלא בדברי תורה)

וכן בספר מאור החיים כתב בשם רבינו האור החיים הק' שאמר על הפסוק זה, "אלה הדברים" זה שאמר הכתוב "ודיברת במ" כשאתה רוצה לדבר, תדבר מהתורה משום שנאמר בה "ודיברת במ" כלומר בתורה, וכך היה משה עושה שכל הדיבורים שלו אינם אלא משל תורה, זה שאמר אלה הדברים אשר דיבר משה ולא אחרים ע"כ.

והנה בספה"ק תפארת שלמה (להרה"ק ר' שלמה מראדומסק זי"ע) הביא דברי האור החיים הנ"ל וכתב עליו שיש להפליא הלא משה רבינו ע"ה בן שמונים שנה היה קודם שקיבל התורה ומלך בארץ כוש ימים רבים, ואיך כל ימיו לא דיבר רק דברי תורה, אך הנה זה הוא ענין שסוד הוא הדבר ליראי השם ולחושבי שמו, שאע"פ שעוסקים ומדברים בדברי עולם הזה, מ"מ מחשבתם קשורה ודבוקה בהשם יתברך ב"ה כל הימים וכל דבריהם בקדושה, וכמו שידענו מזה בדברי איש האלוקי הבעש"ט זי"ע שדיבר עם תלמידיו סיפורי מעשיות מעניני עוה"ז והמה דברים גבוהים ברום עולם, זה הוא המבואר בגמרא שאמרו עליו על רב שלא שח שיחה בטילה כל ימיו ואיך אפשר זה אך לפי הנ"ל ניחא עכ"ל.

המשך בעמ' ב

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל

האור החיים הק' מפרש שכונת התורה להדגיש שדבריו של משה נאמרו גם לאלה מעם ישראל שעוד לא נולדו וכי דברי התורה מחייבים את עם ישראל עד לסוף כל הדורות. בהמשך דבריו כתב טעם נוסף והוא שדברי התוכחה ודברי החזרה היו מופנים לכל ישראל למרות שלא כולם היו צריכים את דברי התוכחה ודברי החזרה. הסיבה היא שמשה רבינו לא ידע בדיוק מי שכח את התורה ושהחזרה הייתה חיונית לו וכן אם היה משה רבינו מוכיח רק חלק מעם ישראל, היו טענות כלפיו מדוע הוא מוכיח רק חלק מהעם. פירוש שלישי שכתב שהכוונה היא שדברי התוכחה מופנים גם לאלה מעם ישראל שכבר מתו. כמו כן כתב אוה"ח שמשנה דיבר בדברי תוכחתו לאלה שעוד לא הגיעו לגיל עשרים בזמן החטא, כנציג של בית דין של מטה. אמנם רק אלה שהיו מגיל עשרים ומעלה נענשו על ידי בית דין של מעלה, אך בבית דין של מטה מענישים כבר מגיל שלש עשרה, ומשה דיבר כנגד אלה מבני ישראל שהיו בני שלש עשרה ומעלה בשעת החטא.

הואיל משה באר את התורה הזאת (דברים א, ה).

מובא בספה"ק מאור ושמש שהעיקר מעקרי העבודה הוא, להרהר בתשובה קודם ישיבתו ללמוד תורה או קודם עשייתו מעשה המצוות.

ומביא בשם הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע שאמר שאם האדם אינו עושה תשובה קודם לימוד התורה, עליו נאמר, ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חקי וגו'.

משא"כ שבאם מהרהר בתשובה קודם הלימוד, אזי נקרא צדיק כמשחז"ל בקידושין המקדש את האשה ע"מ שאני צדיק, אע"פ שהוא רשע גמור, מקודשת. שמא הרהר בתשובה, וע"כ רשאי ללמוד אח"כ התורה"ק.

זה מרומז כאן, שלכך הקדים להם משה דברי התוכחות, ומנה כאן את כל המקומות שהכעיסו לפני המקום, לפי שהי' רוצה לבאר להם את התורה, ע"כ רמז להם כללות כל העבירות שעשו עד אותו היום, כדי שיהיה תשובה על כולם, קודם שישמעו דברי התורה. וזהו ביאור הכתובים אלה הדברים וגו' בעבר הירדן וגו' בין פארן וגו' שכ"ז הוכיחם, וכ"כ מפני אשר הואיל משה באר את התורה הזאת, ע"כ הוכיחם תחילה כדי שיעשו תשובה ע"כ עוונותיהם קודם שילמדו ממנו ביאור התורה.

ע"כ עלינו להתחזק דווקא בימי בין הזמנים שבהם נחלש מטבע הדברים כח ועמל התורה, לכל הפחות המעט שבמעט, שאנו כן לומדים, להתחזק בתשובה ויראה, באמצעות לימוד ספרי מוסר וחסידות בפרט לפני התפילה או לכל הפחות אחריה.

ובימי תשעת הימים, בו מצווים להרבות באחדות ואהבת ישראל, זה הזמן דייקא לקבוע עיתים לתורה בשיעורי תורה ברבים. ולגמול חסד איש עם רעהו בקביעת חברותא לימי בין הזמנים לפחות שעה ביום. שאין לך אדם שאין לו שעה (אבות ד, ג) ויה"ר שנזכה בזכות התורה ואהבת חברים לגאולה השלימה במהרה מתוך רחמים וחסדים מגולים

אמונת עייתך

שבת חזון

בשם הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק ז"ע: שהתפילה שבשבת חזון צריך לזיזר בזה בכוונה, כי הוא מעלה את כל התפילות של השנה.

ה' אלוקינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה הפרשה הזאת נקראת תמיד בזמן 'בין המצרים' – שבת חזון, והיא מרמזת לנו שאפילו שחורב עלינו המקדש אבל נשאר לנו "השבת" שאפשר להתרומם על ידה גם בימות החורבן, וזה הרמז בפסוק, "ה' אלוקינו דבר אלינו בחורב" אף בזמן שהמצב 'חורב' בזמן החורבן, "רב לכם שבת", מלשון 'שבת' אף כי כל המועדים הם לפי הזמנים שמקדש ישראל והזמנים, אבל שבת הוא קביעה וקיימא גם בזמן הזה, ואז רב לכם ואפשר להתרומם, וזה גם הרמז מש"כ בגמרא (שבת י'): מתנה טובה יש לי בבית

(תפארת שלמה)

תשעה באב

עוד לא בא?

סח הרה"ק ר' דוד משה מטשורטקוב ז"ע: זקני הרה"ק ר' אברהם "המלאך" היה נוהג בכל יום תשעה באב לישב כשראשו כפוף בין ברכיו, ונחל של דמעות היה סביבו, וכמה פעמים ביום היה מרים את ראשו מבין ברכיו ושואל: עדיין איננו? עוד לא בא המשיח? ...

תיקונו כקלקולו

הרה"ק ר' רפאל מברשיד ז"ע, תלמידו של הרה"ק רבי פנחס מקארין, זצ"ל היה רגיל לעסוק בהבאת שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו. פעם הלך ביום תשעה באב לבית אחת, בשביל לעשות שלום בין אנשים שהתקוטטו שם. שאלוהו: כלום אי אפשר לדחות את הדבר לאחר תשעה באב? השיב ר' רפאל: בית המקדש חרב בעון שנאת חנם, ולפיכך ביום החורבן עלינו לעסוק בעשיית שלום.

"קיונות" חדשות

נוהג היה הרה"ק ר' אברהם מטשכנוב ז"ע לקנות בכל שנה "קיונות" חדשות לתשעה באב. כשגמר את ה"קיונות" עם הציבור בבית הכנסת, היה שם את הקיונות ב"גניזה" שבבית הכנסת, והיה אומר: בטוח אני שבמשך השנה יבוא המשיח, ולשנה הבאה לא יהיה לנו צורך ב"קיונות".

כפרות ליום כיפורים?

פעם הלך הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע ביום תשעה באב לאסוף כסף בשביל צדקה. נכנס לבית אחד, ולתימהונו מצא אנשים קלי דעת כשהם יושבים בסעודה ואוכלים בשר עוף. אמר להם הצדיק: אם אתם עכשיו אוכלים את העופות, איפה תקחו "כפרות בערב יום הכיפורים? ..."

צום תשעה באב

הרה"ק השר שלום מבעלזא ז"ע היה פעם בתשעה באב אצל החוזה מלובלין. וקראו אליו החוזה וציווהו לאכול ולשתות תיכף ומיד בעודנו בביתו. התפלא ר' שלום, כי לא הרגיש בעצמו שום מחלה שיצטרך לבלי להתענות, אבל פקודת הרבי שמר, ועשה כדבריו. בבואו אחרי כן לביתו חלה במחלה קשה, ובהגיע יום הקדוש, יום הכיפורים, שאל את הרופאים מלבוב אם יוכל להתענות, והשיבו לו, שאם לא התענה במשך שני החדשים האחרונים אף יום אחד, אזי יוכל להתענות, אז הבין את דברי החוזה מלובלין.

ואפילו עצבון של עבירות אסור להתעצב בשבת, באשר יש לנו קבלה מפי צדיקים כי שמחה של שבת יותר מועיל מבכיה ודמעות של חול.

שולחן הטהור

חילוק בדבקות ד' בעסקי עוה"ז לדבקות עם עסק התורה

נמצא שיש חילוק בין דברי תורה שמדברים בגלוי גם במעשה של הדיבור ובין במחשבה שהוא בעצמם דברי תורה ובין שמדברים בדברי עולם הזה אבל מחשבתם קשורה ודבוקה בהשם כל הימים וכל דבריהם בקדושה וכמו שהבעש"ט סיפר מעשיות מעוה"ז והמה דברים קדושים גבוהים ברום עולם, זה עשה משה כשמלך בכוש וכן רב שלא שחו שיחה בטילה מעולם.

ולפי ענ"ד נראה לומר שמכל מקום יש חילוק גדול בין אם עוסקים בתורה עצמה בדיבור ובמחשבה קדושה וטהורה לבין שהם עוסקים ומדברים מעניני עוה"ז אף שמחשבתם קשורה ודבוקה בהשם יתברך והמה דברים גבוהים ברוב עולם, ולכן אפשר לומר שזאת מה שאמר הכתוב "אלה הדברים" ולא אמר 'אלה (עם ו) כי אלה הדברים שדיבר משה עם כל ישראל היו בקדושה ובמחשבה קדושה, מכל מקום אין בזה לומר שזה ממש כדברי תורה הכתובה מפי ה' שניתנה מסיני תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ולכן אמר "אלה", כלומר שזה פוסל הראשונות שדיבר משה בכוש.

ומובן לכל בעל דעת שהדברים הק' שכתב התפארת שלמה, אינם שייכים לכל אחר ואחר רק ליחיד סגולה כמשה רבינו וכן על רב שכתוב עליו שכתוב עליו שלא שח שיחה בטילה מעולם וכדומה להם, אבל לאנשים פשוטים כערכינו ובפרט בדור שלנו שהוא דור יתום דוד של עיקבתא דמשיחא שאין לנו עסק בנסתרות וצריכין אנו להשתדל שיהיה דיבורינו כולם אך ורק בתורה בנגלה ובנסתר ורק לדבר דיבורים של קדושה ולא דברים בטלים, שרק להבעש"ט ותלמידיו הק' ניתנה רשות לזה להעלותם לרום עולם. וכדומה לזה כתב בספר התניא (עין שם).

הכל תלוי בנו ואין ישראל נגאלים אלא בתשובה

והנה אנו נמצאים בימי תשעת הימים, שממעטים בשמחה מפני החורבן הנורא שהיה בחורבן בית המקדש הראשונה והשניה ועוד הרבה צרות שנעשה והכל באו מאותם הימים שהיו אז, ועלינו לשוב בתשובה ונזכור מה שאמרו חז"ל שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו ובירושלמי (יומא) מבואר ביתר תוקף שכתב שמעלה עליו הכתוב כאילו הוא החריבו ח"ו, ולכן עלינו לידע שהכל תלוי בנו ואין ישראל נגאלים אלא בתשובה שכן פסק הרמב"ם (בהלכות תשובה פרק ז) וכל אחד מאיתנו יעשה קצת לצורך הענין להביא לימות המשיח וכמ"ש ברמז במה שכתוב כל ימי חיך להביא לימות המשיח "שבכל ימיו של אדם יעשה זאת לצורך הדבר הזה וכמ"ש האור החיים הק' בפרשת ראה (טז, ז) ויעזור ה' שנזכה להגאל בקרוב ממש ושיבנה בית המקדש במהרה בימינו ע"י משיח ה' שהוא יבנה את בית המקדש וכמ"ש הרמב"ם, ומתוך רחמים וחסדים מגולים נזכה לראות בית ה' בתפארתו אמן ואמן.

שביה בצדקה

ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה

ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וגו' וכן ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. הטעם על זה שמדת טובו של הש"י להשפיע תמיד אל העולם כל טוב, כמ"ש רז"ל יותר מה שעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, וזה גלות השכינה שישראל אינם זוכים שישפיע להם הש"י מדת טובו כנודע. אמנם כשיש צדיקים בעולם שעושים צדקה לעניים שעני חשוב כמות וכשאלם נותן לו צדקה ומחיה אותו הוא כמו תחיית המתים גורמים שישפיע הש"י כל טוב ומחיה את העולם שהם חשובים כמתים כשלא ישפיע להם הש"י. לכן משיח יבא בזכות הצדקה ויהיה תחיית המתים כמ"ש בצדקה תכונני לפי שהש"י מודד מדה כנגד מדה כמו שבעלי צדקה משפיעים במקום ריקן ומחיים את העניים שהם חשובים כמתים כן יתעורר למעלה שישפיע הש"י כל טוב לעולם ויהיה חסדו מלאה הארץ וגם יבוא משיח ויהיה תחיית המתים. ומה שאמר משפט אצל צדקה היא בשביל שהש"י שונא גזל בעולה אפי' עולה שכולה כלול שונא הש"י כשהוא גזולה, מכ"ש צדקה שעושה מממון שאינו שלו אלא גזולה, שאינו חשוב לפני הש"י אלא כשאדם מתנהג במשפט ובושר, שאז הממון הוא שלו במשפט ובכשרות חשוב הצדקה לפני הש"י ומעורר חסד על העולם. לכן נאמר תמיד אצל צדקה משפט.

(רב י"ב)

כַּנְיָנִי חַיִּים

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל (א, א)
הנה נודע כלל ידוע (בראשית רבה פי"ב, ס"ג ועוד מדרשים) כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים. ומקום שנאמר שם 'ואלה' מוסיף על הראשונים, וכאן שכתוב 'אלה' יש להבין מה פסל כאן.

ואפשר לומר דהנה אמרו חכ"ל (מדרש רבה בראשית פי"ב סקט"ו) בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין . העולם מתקיים, הקדים הקב"ה מידת הרחמים ושיתפה למידת הדין.

והנה תיבת 'פוסל' נושא שני משמעויות, א' לשון פסול, ב' לשון שבירה כמו (שמות לד, א) פסל לך שני לוחות.

ובזה אפשר לפרש הכתוב שעיקר עבודת האדם הוא להמתיק הדינים, ולכן בשעה שדיבר משה, אמר לשון זה "אלה הדברים" שהוא פוסל את הראשונים המה שעלה במחשבה מידת הדין, חה הורה משה ולימד דעת את בני ישראל שצריך לשבור מידת הדין שתתגבר מידת הרחמים.

חוקי חיים

דבר משה אל כל ישראל ככל אשר ציוה ה' אותו אליהם יש
להבין מה החידוש כאן הרי בכל התורה מצינו שאמר משה לישראל מה שמע מפ"ה' ונצטוו לאמר להם. ונראה עפ"י המדרש תנחומא, כשהתחיל משה לאמר 'אלה הדברים' אמרו לו ישראל הרי במצרים אמרת שאתה כבד פה ועכשיו הנה אתה מרבה לדבר. וקשה על דבריהם למה רק עכשיו תמהו על זה והרי הוא מדבר אליהם כבר מ' שנה במדבר. אלא נראה שעד עכשיו ידעו ששכינה מדברת מתוך גרונו ולכן אמר לישראל בשפה ברורה ונעימה, אבל עכשיו במשנה תורה שאמר דברים מעצמו לכן תמהו, הרי עכשיו אין השכינה מדברת מתוך גרונו אלא אומר מפי עצמו ואין דבר בשפה ברורה, לכן אומר הפסוק שגם עתה דיבר בנעימה בלי גמגום כמו שדיבר כאשר ציוה ה' לאמר להם - כשהיתה שכינה מדברת מתוך גרונו וגם עכשיו שדיבר מפי עצמו היה בדרך נס מן השמים.

כתב סופר

ה' אלוקינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה (א' ו-ו). בחורב ציווה עליכם ה', שלא תראו כל מניעה והפרעה כהר שאי אפשר לעבור מעליו, כי אם תתגברו על כל המניעות בעבודת-הבורא, כאילו היה זה חוט-השערה.

מאור ושמש

ואצוה את שפטיכם בעת ההיא. שמע בין אחיכם (א' ט-ז).
"בעת ההיא", בעת הנוכחית, יש לשמוע את טענות בעלי-הדין, כדי להוציא משפט צדק. ברם, לעתיד לבוא, בימות המשיח, אפשר יהיה להוציא משפט צדק רק על-פי חוש הריח בלבד, ככתוב, ו"הריחו ביראת ה'" - ואמרו חכמינו: "דמורח ודאין".

קדושת לוי

ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם וגו' (יא, א) פיט"ז ז' משלי וכו'. מצאתי כתוב בקונטרסי האר"י הק' זי"ע, משה בגימטריא אל שדי, (וא-ל שדי במילואו, כך, אל"ף למ"ד ש"ן דל"ת יו"ד, עולה אלף, זהו משלי, הרי שברכם בכל לבבו ובכל נפשו, בכל מה שנכלל בשמו, כן ראוי להאדם לאהוב את ישראל בגופו ונפשו ומאודו.

של"ה הק'

וחצרות ודי זהב ברש"י פירש "וחצרות" במחלוקת של קרח. ומרומז דהנה פעמים רבים הולכים לערוך מגביות לדברים שבקדושה, ואולם אין מצליחים לגבות את הסכומים הנצרכים, בהיות שהשטן מסית את המתבקשים, מבלי ליתן צדקה לדברים **שבקדושה. שונה** הדין כאשר ישנו איזה מין מחלוקת על זה אין צריך לערוך מגביות, ושם משיגים את הכסף בניקל, ללא שום טורח, כי הרי המחלוקת הוא עצת היצר שם גם מסית את האחרים שירימו את נדבתם עבור המחלוקת. זהו: 'וחצרות למחלוקת של וכסף להחזיק בו. קרח ודי זהב' כי למחלוקת יש בכל פעם די זהב.

אור אביגדור

עובדות חיים

והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתינו (א, ז)

הגה"צ רבי מרדכי לייב ווינקלר בעל הלבושי מרדכי אב"ד מאדע, היה מפורסם בשל ענוותנותו, צניעותו וטוב לבו. הוא היה אומר, על כל מנהיג רוחני מוטלת החובה להקשיב בתשומת לב לכל בעיותיו של בן עדתו שפונה אליו ומבקש את עזרתו, כלומר יש להקשיב אפילו לבעיות שאין ביכולתו של הרב לעזור בהן. בעצם העובדה, שנתן לאדם לשפוך את מרירות לבו לפני הרב, הקלה היא בשבילו. וזאת בהתאם לדברי משה רבינו שאמר "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתינו", ולא כתוב שמשה רבנו יענה להם ויפתור את הדבר הקשה. מכאן ראה שישנם דברים שדי שמספרים אותם למשה, ואפילו אם לא מקבלים תשובה עליהם, זה מרגיע את הדעת..

לא תכירו פנים במשפט.. לא תגורו מפני איש (א, ז)

פעם פרץ סכסוך בדיני ממונות בין ראש הקהל בעיר סטאוויסק ובין הרוקח של העיר, שהיה מפורסם כמחלל שבת בפרהסיה רח"ל, וכל בני העיר כעסו עליו וניסו ככל האפשר להניאו ממעשיו, אך לשוא. הגיעו איפוא, ראש הקהל והרוקח לדרך לפני הגאון רבי חיים לייב סטאוויסקער זצ"ל ולפליאת הכל זיכה הרב דוקא את הרוקח. נתמלא ראש הקהל חימה: היתכן לחייב אותו ולזכות את הפושע, מחלל השבת, על כן סרב לציית לדין. התיר רבי חיים לייב לרוקח לפנות לערכאות והנה דוקא שם זיכה השופט את ראש הקהל וחייב את הרוקח. יעץ רבי חיים לייב לרוקח שיפנה לערכאה גבוהה יותר בפטרבורג והבטיח שיבוא להעיד שם לטובתו. ואכן קיבל הרב הודעה על זמן המשפט של הרוקח שנקבע במקרה בדיוק לחג השבועות... עזב הרב את קהילתו לחג השבועות, ונסע לפטרבורג כדי להעיד במשפט. כשחזר, הביעו לפני אנשי העיר את גודל פליאתם: עד כדי להשאיר בחג השבועות את העיר ללא רועה רק כדי להעיד לטובת הרשע ההוא!! השיב להם רבי חיים לייב: "ומה אעשה ויש לאו מפורש בתורה שלא להטות משפט אביון במצוות וכי מה רציתם שאעבור ח"ו על הלאו....

ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר (ב, ז)

רגיל היה הרה"ק רבי יהודה ליב אשגל זצ"ל בעל "הסולם" לומר: בסליחות אומרים 'מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה. כלומר, מדוע מרובים צרכי עמך? מפני שדעתם קצרה ואין הם סומכים עצמם על הקב"ה. אילו לא היתה דעתם קצרה לא היו צרכיהם מרובים, שנאמר ה' אלקיך עמך - לא חסרת דבר'

לזה ראוי ליקרא "מלאך"

לפני כמאתיים שנה. הצדיק ר' יצחק מראדוויל זצ"ל. שמע אודות הרה"ק ר' אברהם המלאך זצ"ל בנו יחידו של המגיד הגדול ממעזריטש זצ"ל תמה: כיצד ניתן לקרא לילוד אשה בשם "מלאך"? החליט לנסוע ולראות. הגיע לעירו, חוסטוב, לתשעה באב. התפללו ערבית, וישבו על ארץ לקריאת מגילת איכה.

כשהחל הקורא לומר: "איכה" פרצה זעקה נוקבת מפי ה"מלאך", והוריד ראשו בין ברכיו. נשאר בתנוחה זו עד סיום הקריאה, נשאר כך באמירת הקינות, לאחריו, ונשאר כך כשכולם הלכו לביתם. השתתה שם רבי יצחק, לעקוב אחריו. ראה, והנה שלולית נקווית תחתיו מהדמעות הנוטפות מעיניו, שלולית ההולכת ומתפשטת בהתמדה.

נשאר ר' יצחק שם חצי לילה, ועייפותו גברה עליו. פנה לתנומה קצרה, וכשקם שב ומצאו באותה תנוחה. רק השלולית התפשטה. היום האיר, האנשים התכנסו לתפילת שחרית לאחר שנת לילה עריבה, וה"מלאך" עודנו רוכן לארץ, ראשו בין ברכיו בוכה, ובוכה.

אמר רבי יצחק: "לזה ראוי ליקרא "מלאך".

נעימות התיים

ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם (א, יא)

אתה נותן קצבה לברכותינו?! כבר הבטיח הקב"ה את אברהם 'אשר אם יוכל איש למנות' ! ענה להם משה "זו משלי היא, אבל הוא 'יברך אתכם כאשר דיבר לכם' . (רש"י) ואכן צריך להבין, מדוע משה בירכם 'משלו' – 'אלף פעמים' לא פחות ולא יותר? ביאר בספר 'פנים יפות': דהנה, מצינו פעמיים שהקב"ה הבטיח למשה להגדיל ולהעצים אותו: בחטא העגל הבטיחו "ואעשה אותך לגוי גדול" (שמות לב, י) ולאחר חטא המרגלים והמתלוננים מובא "ואעשה אותך גוי גדול ועצום ממנו" (במדבר יד, יב). והרי "כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי – אינו חוזר בו" (ברכות ז), ומאחר ו'מדה טובה מרובה על מידת פורענות פי חמש מאות' (רש"י שמות לד, ז), והיו שתי דיבורים של הקב"ה לטובה, לכן משה גדל והתעצם מישראל באלף פעמים. לכן משה מברך כאן את ישראל "משלו" דוקא באלף פעמים, כי במספר זה בדיוק הוא גדול ועצום מעם ישראל!

(מתוקים מדבש)

איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם (א, יב)

טרחכם - מלמד שהיו ישראל טרחנין, "ומשאכם - מלמד שהיו אפיקורסין (רש"י) שאל הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע - מילא מהמילה "טרחכם" מבינים אנו מפירושה המילולי, שהכוונה שהיו טרחנין, אבל מנין לרש"י ש"משאכם" הכוונה לאפיקורסים, הרי מהפירוש המילולי אינו מובן כן? אלא הסביר ואמר: משאכם היא אפיקורסות - יודעים אתם למה? כי האפיקורסות היא משא כבד על האדם, וסבל קשה, ואילו למאמין יש משענת חזקה ומוצקה - משא חייו קל יותר, שהכל אצלו מבוסס באמונת אומן, ואילו האפיקורס טעון ספיקות והרהורים המעיקים עליו כל הזמן וכך גורם שמשא החיים קשה עליו ביותר.

אלה הדברים (א, יא)

ספר דברים, יש בו תוכחות רבות, ואומרים חז"ל, שאם מקיים האדם את תרי"ג המצוות, הוא זוכה שהקלות נהפכות לו לברכות. מביא זאת הרב חיים מיכאל דב ויסמנדל זצ"ל בספרו "תורת חמד", ומצביע על רמז נפלא לכך בפסוקים: אם מונים שש מאות ושלוש עשרה אותיות (כמנין תרי"ג מצוות) החל מהאות 'ב' שב"אלה הדברים", מגיעים לאות 'ר'. לאחר מניית עוד שש מאות ושלוש עשרה אותיות מגיעים לאות 'כ', ובדילוג נוסף של שש מאות ושלוש עשרה אותיות מגיעים לאות 'ה'. הרי שמקבלים: ברכה (אור אביגדור)

בְּלִיל זֶה יִבְכִּיּוּ וְיִלְלוּ בְּנֵי

הרינו להודיע

לקהל אנשי שלומינו הצמאים לדבר ד'

כי אי"ה לאחר אמירת הקינות

בליל תשעה באב

נזכה לשמוע מאת

מרן רבינו עט"ר שליט"א

דברי קינה ונהי

שידור חי

בקול קראלי – 074-7962278

שלוחה 9

הליכות התיים

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מרבני אנ"ש ומח"ס גם אני אודך

עבודה המפסקת

(א) ערב תשעה באב, לא יאכל אדם בסעודה המפסקת, שאוכלה אחר חצות, בשר, ולא ישתה יין, ולא יאכל שני תבשילין.

(ש"ע או"ח, סימן תקנ"ב, סעיף א')

(ב) אם רגיל לשתות בסעודה ארבע כוסות, ישתה בסעודה המפסקת רק שלש כוסות.

(רמ"א שם, ובמשנה ברורה ס"ק ד')

(ג) אין לשתות שכר [בירה] בסעודה המפסקת, ואם הוא אדם חלוש, מותר. (מ"ב שם)

(ד) אין אוכלים דגים בסעודה המפסקת. (ש"ע שם, סעיף ב')

וכ"ק מרן רבינו בעל החוקי חיים זיע"א, נהג שלא אכל דגים כל תשעת הימים באמצע השבוע.

(ה) מותר לאכול פירות כשהם חיים, אפילו מכמה מינים.

(ש"ע שם, סעיף ד')

(ו) לא יאכל מלפפון חמוץ, ושאר חמוצים, וטיבולים, כגון חרדל, חריון, קטשופ, וכדומה, שאוכלין בשאר ימות השנה להנאה יתירה, כדי שיתנהג בפרישות.

(ע"פ רמ"א שם, סעיף א')

(ז) לכתחילה יש לאכול סעודה המפסקת בפת, שיש בזה מצוה.

(פסקי תשובות שם, אות א')

(ח) אחרי האכילה, טובלים פת באפר, ואוכלים זאת, ואומרים זהו סעודת תשעה באב.

(רמ"א שם סעיף ו', ובמ"ב ס"ק ט"ז)

(ט) גם את הקטנים שהגיעו לגיל שידועים להתאבל, אף שאינם מתענים, יש לחנך לאכול סעודה המפסקת בפת וביצה ואפר.

(פסקי תשובות שם, אות א')

(י) אוכלים סעודה זו בישיבה על כסא נמוך, פחות משלשה טפחים, ויש שנוהגים לאכול כל הסעודה בישיבה על גבי כסא רגיל, ורק הביצה אוכלים על כסא נמוך, אמנם ידקדקו עכ"פ שיאכלו על גבי כסא נמוך שיעור סעודה, שהוא כזית פת וביצה.

(ש"ע שם סעיף ז', ופסק"ת הערה 28)

(יא) יש לזהר שלא ישבו שלשה לאכול בסעודה המפסקת, כדי שלא יתחייבו בזימון, אלא כל אחד ישב לבדו, ויברך לעצמו.

(ש"ע שם, סעיף ח')

(יב) גם אם לא נזהרו, וישבו שלשה לאכול בסעודה המפסקת, לא זמנו, דלא חשיב קביעות.

(משנה ברורה שם ס"ק י"ט)

(יג) צריך להפסיק לאכול קודם שקיעת החמה.

(ש"ע שם, סעיף י', ומ"ב ס"ק כ"ד)

(יד) אין חובה להקפיד ולברך ברכת המזון קודם השקיעה.

(הלכה למעשה, להגרא"ד שפירא שליט"א, גליון ס"ב, סעיף ס"ג)

(טו) אם רוצה לאכול או לשתות לאחר סעודה המפסקת, נכון להתנות בפירוש בפה, או בלב, שאינו מקבל עליו התענית אלא מהשקיעה.

(משנה ברורה סימן תקנ"ג, ס"ק ב').

זקוקים לישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו'
תרמו בעין יפה וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 08-8659931

באימייל: 3118494@gmail.com